

Voor de Blicck stond wel vast wat er gebeuren moest. 'Alles wijst er op', zo voegde hij aan het voor van Mook opgesteld verslag van de bespreking toe, 'dat de Marine de gehele geschiedenis niet kan en mag behandelen . . . *Special Intelligence* en *Special Operations* moeten in úw handen zijn.'

Dat laatste was ook het oordeel van van Mook. *Hij* zou in de bevrijde delen van Nederlands-Indië belast worden met het algemeen bestuur, maar hij had niets te zeggen over de daar in te zetten Nederlandse en Nederlands-Indische strijdkrachten – die ressorteerden, evenals alle geheime operaties, onder de Bevelhebber, resp. de Onderbevelhebber Strijdkrachten Oosten, Helfrich en Koenraad (en van eind oktober '43 af generaal van Oyen). Hoe kon hij er greep op krijgen? Hij beschouwde het als een onbegonnen zaak, te pogen met de leiding der geheime operaties te worden belast – wat was dan wèl te bereiken? Begin augustus '43 schreef hij Helfrich een brief waarin hij het 'noodzakelijk' noemde, 'dat in deze aangelegenheden over de algemene lijn overeenstemming' zou bestaan tussen hemzelf 'of mijn vertegenwoordiger' enerzijds en Helfrich anderzijds. Wat die 'algemene lijn' betrof: vooreerst diende men louter inlichtingen te verzamelen en aan de daartoe uit te zenden geheime agenten moest geen gewapend geleide worden toegevoegd. Bij wat op Ceylon voor te bereiden was, zou 'de leiding aan onze kant' kunnen worden toevertrouwd aan van Deinse en Abdoelkadir, 'die voor het werk geschikt zijn en waardevolle kennis en ervaring bezitten', en in Australië kon hij zich

'met de opzet van de *Nefis* verenigen, mits ik mag aannemen dat haar uitsluitend militaire karakter bepaald wordt door de wensen van MacArthur, doch dat intern van der Plas medezeggenschap heeft en behoudt en een nauwe samenwerking tussen hem en de *Nefis* gehandhaafd blijft.'

In deze brief (die in zoverre geen enkel effect had dat Helfrich er niets voor voelde 'de leiding' van het van Ceylon uit te ondernemen geheime werk aan van Deinse en Abdoelkadir af te staan) werd door van Mook een belangrijk feit niet gememoreerd: dat hij contact had aangeknoopt met de Amerikaanse geheime dienst, het *Office of Strategic Services*, en dat hij via deze dienst hoopte te bereiken dat geheime agenten zouden worden ingezet, met wie Helfrich niets te maken zou hebben en die althans in Australië zouden ressorteren onder van der Plas in een nieuw

¹ Brief, 9 aug. 1943, van van Mook aan Helfrich (ARA, MK, M 180, A 7.0).